1849. No. 51.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 26 JUNIJ.

PROVINCIE FRIESLAND.

AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 29 Junij 1849, des voormiddags ten 10 ure, zal aan het *Gouvernements Locaal* te *Leeuwarden*, onder nadere goedkeuring, bij inschrijving op *gezegeld* papier en vervolgens bij opbod, worden aanbesteed:

1°. Het doen van eenige Vernieuwingen en Herstellingen met het gewoon driejarig Onderhoud, van 1° Mei 1849 tot 30 April 1852, der *Metsel-* en *Timmerwerken*, behoorende tot het kanaal van *Dockum* naar *Strobos*, en

2°. Idem als boven, der Werken behoorende tot het *Kanaal* het *Koloneldiep*.

De Bestekken, waarop deze aanbestedingen geschieden, zullen *zes dagen* te voren ter lezing liggen, aan opgemeld *Gouvernements-Locaal*, bij de Tolpachters aan de *Kollumer-* en *Schuilenburger-Verlaten*, en verder in de voor deze Provincie gebruikelijke Leesplaatsen of Logementen; — terwijl den *derden dag* vóór de aanbesteding, beginnende 's morgens 8 uren te *Dockum*, de noodige aanwijzingen aan de gegadigden door den te *Buitenpost* wonenden Opzigter zullen worden gedaan, en inmiddels de nader verlangde inlichtingen te bekomen zijn bij den Heer Hoofd-Ingenieur *A. C. Kros* en den Heer Ingenieur *P. J. H. Hayward*, beide te *Leeuwarden*.

Leeuwarden, den 18 Junij 1849.

De Gouverneur van Friesland,
VAN PANHUIJS.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 22 Junij 1849, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde	*f* 9,55.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . .	- 133,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . .	- 133,00.

Leeuwarden, den 23 Junij 1849.

De Gouverneur van Friesland,
VAN PANHUIJS.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS te *Leeuwarden*, berigten, bij deze, dat het getal cholera zieken volgens ingekomen officiële rapporten tot den 23 dezer, in zijn geheel bedroeg *zeven*, waarvan *zes* zijn overleden en *één* in behandeling gebleven.

Leeuwarden, den 25 Junij 1849.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

BATAVIA, den 25 April.

»Het geschut van de citadel te Weltevreden, en van Z. M. korvet *Nehalennia* heeft op heden verkondigd de zege, door de Nederlandsche wapenen op Balie behaald, door de inneming stormenderhand van Djagaraga.

»De berigten dienaangaande luiden hoofdzakelijk aldus:

»Nadat de onderhandelingen, door de vorsten van Karang Assam en Beljling, met den opperbevelhebber der expeditie aangeknoopt, het vermoedelijk hadden doen worden, dat de oorlog op eene meer of min minnelijke wijze zoude worden beslecht, door de vrijwillige overgave van de versterkingen van Djagaraga, welke bepaald was op den 15 April, werden op den 13den de kapitein-adjudant *van Capellen*, benevens de luitenant-kolonel, chef van den staf der expeditie, *de Brauw*, de luitenant-kolonel kommandant der artillerie *Meis*, en de majoor der genie *Steinmetz*, gezonden naar Djagaraga, om op te nemen, welk begin, volgens de getroffene voorwaarden, gemaakt was met het openen en slechten van de vijandelijke linien en redoutes.

»Deze officieren werden wel ontvangen, doch slechts toegelaten in eene der voorste redoutes, welker ingang geopend was, terwijl ook de geheele weg van Sangsit tot Djagaraga door de Balinezen in orde was gemaakt; van werkelijke slechting van versterkingen konden zij niets bespeuren; hun werd echter aangewezen de plaats, waar de beide Radja's het voornemen hadden den opperbevelhebber af te wachten.

»De opperbevelhebber zond den volgenden morgen, den 14den, dezelfde officieren, en gelastte den kapitein-adjudant *van Capellen*, om met ronde woorden kennelijk te maken aan den Goestie Djilantiek, met wien hij volgens afspraak handelen zoude, dat het niet met het voornemen van den opperbevelhebber strookte, den schijn aan te nemen van een bezoek bij de vorsten af te leggen, of zelfs door het hijschen van de Nederlandsche vlag op een of ander gedeelte van de werken te Djagaraga, te maken slechts een vertoon van bezitname; maar dat eene degelijke, onvoorwaardelijke overgave werd geëischt; zoodat de gezondene officieren van de genie en artillerie zouden doen aanwijzen de punten, waar voorloopig bres zoude moeten worden geopend; terwijl de opperbevelhebber wijders niet verkoos, bij zijne komst de Radja's te ontmoeten met hunnen zoogenaamden stoet, noch eenig gewapend volk meer te zien.

»Het verzoek om tijd tot beraadslaging bevestigde het vermoeden, dat de Balinezen trachtten, door eene schijnbare onderwerping, voldoening te geven, ten einde zich in hunnen trots niet voor hun eigen volk of andere inlandsche volkeren te vernederen; ook hadden zij welligt de inschikkelijkheid van den opperbevelhebber jegens hen als zwakheid aangemerkt; zij beproefden, wel is waar, de aangevangene misleiding verder voort te zetten; aan hunne ontwijkende boodschappen werd echter geen verder gehoor gegeven.

De versterkingen van Djagaraga waren intusschen gebleken aangelegd te zijn op een sterk reizend terrein, ten oosten en ten westen afgesneden door ravijnen, welke strekken tot bedding van twee bergstroomen, van welke de westelijkste door Sangsit Dalam loopt. Vroeg in den morgen van den 15den werd het 7de bataillon infanterie, onder bevel van den luitenant-kolonel *le Bron de Vexela*, en geleid door den chef van den staf, den luitenant-kolonel *de Brauw*, langs den linker oever van dezen stroom afgezonden, om de vijandelijke positien van die zijde te verkennen, en zooveel doenlijk om te trekken: zij hadden bij zich 20 sappeurs en twee handmortieren.

De opperbevelhebber zelf rukte met twee andere bataillons, het 13de en 5de, en met de veldbatterij in het front der vijandelijke versterkingen op, en nam voorloopig positie op ongeveer 800 passen van dezelve, meer of min gedefileerd door eene verlatene lunette, voor welke de weg afgesneden was door eene zware coupure, van het eene naar het andere ravijn loopende; men maakte evenwel terstond werk, om over dezelve eene brug te werpen.

Omstreeks half elf ure werd vernomen het vuur van de omtrekkende kolonne van het 7de bataillon, en liet de opperbevelhebber van zijne zijde het geschut nog drie honderd passen voorwaarts rukken en insgelijks het vuur openen, alleen echter met werpgeschut en holle projectielen door vier houwitsers en eenen mortier van 20 duim, als overtuigd, dat kanonschoten niets zouden baten tegen de zware kleiwallen.

Op het berigt, dat het 7de bataillon verkeerde in min of meer hagchelijken toestand, werd derwaarts gezonden het 5de linkerhalf bataillon, onder bevel van den Majoor *Roque*. Het vuur werd onderhouden tot over zes ure in den [illegible], nadat de vijand eenen uitval had gedaan en beproefd om te trekken om [illegible] linker vleugel, alwaar hij met verlies werd teruggeslagen; aan het in front [illegible] van de vijandelijke sterkten kon niet worden gedacht; een tot dit [illegible] de infanterie gedaan vertoon, had ten deel afleiding te bewerkstel[illegible] van de overtrekkende kolonne.

De troepen, onbewegelijk gesteld onder het vijandelijk vuur, gaven een schoon blijk van moed en volharding; reeds vroeg was de luitenant-kolonel *Meis*, kommandant der artillerie getroffen, spoedig daarna de majoor van het 13de bataillon infanterie *Sorg* en de kapiteins *Vorstenbos*, *Reiger* en *Crena*; de 1ste luitenant-adjudant *van Rouveroy*, de 1ste luitenant *Munter* en de 2de luitenant *Fritzen* en *Donleben*, alle van dit bataillon, van hetwelk de 1ste luitenant *Prager* en 18 onder-officieren en manschappen sneuvelden, terwijl nog 15 man werden gewond.

Inmiddels waren nog drie compagnien van het te Sangsit in observatie gelaten 3de batt. op het slagveld gekomen, doch deed het invallen van den nacht van alle zijden het vuur staken en werd er op de plaats gebivouacqueerd, zonder dat nog waren verkregen regtstreeksche berigten van den uitslag der beweging aan den linker-oever van den bergstroom, van uit Sangsit door het 7de batt. gemaakt, evenmin als van het ter ondersteuning gezonden 5de linkerhalf bataillon.

Het bleek echter later, dat de omtrekkende beweging door die troepen, op den westelijken flank der vijandelijke linien gemaakt, met den gunstigsten uitslag was bekroond, zoodat zij reeds in den avond waren meester van onderscheidene vijandelijke redoutes aan die zijde, niettegenstaande eenige sterke uitvallen van den vijand. Voor het aanbreken van den dag vervolgden zij hun voordeel, ditmaal regtstreeks ondersteund door de troepen in het front, welke den regter vleugel der vijandelijke linien en forten binnenrukten, onder aanvoering van den luit.-kolonel *van Swieten*. Bij het 7de bataillon en het bijgevoegde gedeelte van het 5de bataillon sneuvelden de 2de luitenant *Derens* en 8 onder-officieren en manschappen; gekwetst werden de luit.-kolonel, chef van den staf, *de Brauw*, de kapitein *Happé* en 49 onder-officieren en manschappen.

Na aftrek van den nacht kan het gevecht geacht worden 11 uren te hebben aangehouden: met het aanbreken van den dag wapperde de Nederlandsche vlag van alle versterkingen van Djagaraga.

Officieren en manschappen hebben zich, volgens getuigenis van den opperbevelhebber, uitmuntend gekweten.

De kampong zelf en de kraton zijn verlaten gevonden en de vorsten, zoo men verneemt, in de rigting van Karang Assam gevlugt.

WEENEN, den 19 Junij.

Den 16den hebben de Hongaren de Oostenrijksche troepen, op het eiland Schutt voor Presburg, aangegrepen, en wel op twee verschillende plaatsen, maar zijn zij door de laatsten, onder de leiding van den generaal *Wohlgemuth*, met verlies afgeslagen. De keizerlijken hebben bij die gelegenheid vijf stukken geschut vermeesterd. — Zoo gemeld wordt, heeft de generaal *Reisach* de Hongaren, bij Szahardely, den 17den op zijne beurt aangegrepen en hen, met verlies van 1000 gevangenen en acht stukken geschut, een groot eind weegs teruggedreven.

Van verschillende kanten wordt gemeld, dat de Oostenrijksche en Russische legers thans hunne strijdkrachten in zoo verre hebben vereenigd, dat zij den sedert lang beraamden aanval kunnen ondernemen. De Russische generaal *Sass* is in aantogt naar Rosenberg. Hij wordt gevolgd door den generaal *Offenberg*, en stelt zich in verband met het in dat oord geposteerde corps Oostenrijksche troepen van den generaal *Barco*. Bij Presburg staan drie groote leger-afdeelingen; — eene aan de Waag; — eene tweede op het eiland Schutt, en de derde van Wieselburg tot Oedenburg. Deze linie wordt door de Waag en de vestingen Freistadt en Leopoldstadt gedekt. In 't Zuiden wordt de aanval door den Ban van Croatie bestuurd.

TURIN, den 17 Junij.

Op nieuw wordt het gerucht verbreid, dat de vrede met Oostenrijk gesloten is, of op het punt staat, van gesloten te worden; — dat dien ten gevolge de Oostenrijksche bezetting van Alessandria zich reeds gereed maakt, om die vesting te verlaten. Zoodra de vrede tot stand zal zijn gekomen, verwacht men de bijeenroeping der Kamers.

— De berigten uit Rome gaan tot den 14 dezer, als wanneer de bezetting zich steeds dapper te weer stelde en herhaalde uitvallen ondernam, ten einde het aanleggen der belegeringswerken, zoo niet te verhinderen, dan te vertragen. De bezetting wordt opgegeven 16000 man bruikbare troepen te bedragen, waaronder Zwitsers, voorheen in pauselijke dienst, Polen, Hongaren en Italianen uit de verschillende staten van het schier-eiland, benevens ook een zeker aantal Franschen. Zij worden ondersteund, zoo in de stad, als op de wallen, door een groot deel der burgerwacht, welke uit Romeinen is zamengesteld, doch deze wagen zich niet buiten de poort. — Den 12den hebben de belegerden, aangevoerd door *Garribaldi*, een uitval gedaan, uit de poort Pancrazio en te gelijkertijd een uitval uit de poort Portese aan den Tiber, doch zonder gevolg, en daarop is het vuur der tegenover de poort Pancrazio aangelegde batterijen den 13den en 14den voortgezet. — De gemeenschap van Rome met de zee was den 15den afgesneden. De Franschen hebben eene brug aangelegd over den Tiber, beneden de stad, ten einde de gemeenschap te onderhouden met St. Paolo, 't welk steeds door eene hunner afdeelingen bezet blijft. De Romeinen hebben branders den vloed doen afdrijven, om die brug te vernielen, doch die zijn door de Franschen in den grond geboord.

PARIJS, den 20 Junij.

Het wets-ontwerp omtrent de clubs, dat gisteren door de Wetgevende Vergadering is goedgekeurd, luidt als volgt: »Art. 1. De Regering is gemagtigd, gedurende het jaar dat op de uitvaardiging dezer wet zal volgen, de clubs en andere openbare vereenigingen te verbieden, welke de openbare veiligheid in de waagschaal zouden kunnen stellen. Art. 2. Na verloop van dien tijd zal aan de Nationale Vergadering een ontwerp van wet worden aangeboden, dat, terwijl het de clubs verbiedt, de uitoefening van het regt van vereeniging zal regelen. Art. 3. Aan de Nationale Vergadering zal, na verloop van dien tijd, rekenschap worden gedaan van de uitvoering welke deze wet zal hebben erlangd." Het voorstel van den heer *Lacluadure*, om den staat van beleg te Parijs nu reeds op te heffen, vond geen bijval. De heer *Savoye* verlangde de Regering te interpelleren over de buitenlandsche zaken; na lange woordenwisselingen werd besloten dat hem Maandag daartoe de gelegenheid zal worden gegeven.

— Op den avond van 13 Junij, den dag van den opstand alhier, was onder de bevolking te Metz, eene zekere onrustbarende gisting op te merken; men voorkwam echter revolutionaire bewegingen door het verdubbelen der posten, terwijl het garnizoen met een escadron lansiers vermeerderd werd. De *Républicain de la Moselle* werd in beslag genomen.

Den 15 Junij nam men te Bordeaux eenige beweging waar, die echter niet tot uitbarsting gekomen is.

'sGRAVENHAGE, den 20 Junij.

De heer mr. *C. Hultman*, procureur-generaal van het hooggeregtshof en advocaat fiskaal voor de land- en zeemagt in Ned. Indie, is benoemd tot president dier beide collegien, in de plaats van jhr. mr. *H. L. Wichers*, die thans tot andere functien (minister van justitie) is geroepen.

— Bij besluit van den 14 dezer, heeft Z. M. den heer *P. Hofman Peerlkamp*, gewoon hoogleeraar in de faculteit van bespiegelende wijsbegeerte en letteren aan de hoogeschool te Leyden, op zijn verzoek, eervol verklaard, met [illegible] om zijne aanspraak op pensioen te doen gelden.

— In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van [illegible] over het ontwerp tot regeling van [illegible] [illegible]

Onderscheidene leden hebben nog het woord gevoerd. De ministers van marine, van oorlog en van binnenlandsche zaken hebben het ontwerp verdedigd. Daarna zijn de beraadslagingen over het geheel der voordragt gesloten. Over het eenig artikel vraagt niemand het woord. Dat artikel, in stemming gebragt, wordt *verworpen* met 42 tegen 11 stemmen.

Voor hebben gestemd de heeren: *Winterberg, Lotsij, van Voorst, van Randwijck, van Hall, Mutsaers, Donker Curtius, van Naamen, Duijmaer van Twist, Godefroi* en *Groen van Prinsterer*.

Het ontwerp zelf, alsnu in hoofdelijke omvrage gebragt, wordt insgelijks *verworpen*, met 42 tegen 11 stemmen, met dezelfde stemming als over het éénig artikel, en zal alzoo Z. M. eerbiedig worden verzocht, dit ontwerp in nadere overweging te nemen.

In antwoord op de deswege aan hem gerigtte vragen, heeft de minister van binnenlandsche zaken medegedeeld, dat de gemeentewet op dit oogenblik de toestemming des Konings verwacht, om uit te maken het onderwerp der beraadslagingen voor de Provinciale Staten, die den 3 Julij aanstaande in de hoofdplaatsen der provincien zullen bijeenkomen. Ook de provinciale wet is reeds afgewerkt en aan den raad van state onderworpen. De minister heeft daarbij verklaard, dat het ministerie zijne verpligtingen kent en onafgebroken bezig is, om het mogelijke te doen, maar dat niemand tot het onmogelijke gehouden is. Het ministerie is, wegens zijnen onafgebroken ijver, ondersteund door den heer *Donker Curtius*, afgetreden minister van justitie.

De Minister van Finantien heeft verklaard:

„Dat het te kort over 1848, in het begin des jaars aangekondigd, nog onveranderd bestaat, en dat daarin is voorzien door de uitgifte van schatkistbiljetten, waartoe de Regering door de wetgeving is gemagtigd. De omstandigheden, die sedert de indiening van het ontwerp hebben plaats gehad, zijn algemeen bekend. De spoedige aanbieding van dat ontwerp na de opening der Kamers, was daaraan toe te schrijven, dat de Minister van Kolonien aangekondigd had, dat er ook in dit jaar een te kort zou plaats hebben op de opbrengsten op de kolonien. Doch de uitslag der veilingen van de Handelmaatschappij heeft die vrees doen verdwijnen. Van daar, dat er voor het oogenblik geen dringend gevaar bestaat, en geene reden aanwezig is, om met overhaasting te werk te gaan. Nopens hetgeen in het vervolg zal worden voorgesteld, om het te kort over 1848 te dekken, meent de Minister het stilzwijgen te moeten bewaren."

De Kamer is tot nadere bijeenroeping uiteengegaan (men meent voor drie of vier weken.)

Van den 22sten.

Bij arrest van den Hoogen Raad, van heden, in de zaak van *Berkum*, tegen de erfgenamen van wijlen *Willem I*, zijn laatstgemelden veroordeeld tot betaling van *f* 24,935,95, wegens per resto verschuldigde aannemings-penningen, alsmede van *f* 10,111,30, wegens goederen enz., door den aannemer op het werk achtergelaten en door de directie gebruikt (mits de aannemer de rekening daaromtrent met eede bevestige) alles met de intressen sedert den dag der dagvaarding. De vordering tot betaling van werkzaamheden buiten het bestek is afgewezen. De kosten van het regtsgeding zijn gecompenseerd.

AMSTERDAM, den 20 Junij.

Heden is alhier onder voorzitting van den Heer Graaf *van Rechteren* gehouden de aangekondigde vergadering der Overijselsche Spoorweg-Maatschappij. Het is bekend, dat door die Maatschappij een proces wordt gevoerd tegen het gouvernement tot teruggave van 780 stuks certificaten $2\frac{1}{2}$ pCts. Werk. Schuld, elk groot *f* 1000 bij den Notaris *Commelin* alhier gedeponeerd. Intusschen is men op het denkbeeld gekomen, om deze procedure te beëindigen, door de opbrengst van dit kapitaal te besteden tot deelneming in eene op te rigten Overijselsche kanalisatie maatschappij, waarvan het geheele kapitaal zou bedragen *f* 1,100,000 en waarin men hoopte, dat de provincie Overijsel voor *f* 300,000 zou deel nemen. De strekking nu van de tegenwoordige vergadering was, om van deze de magtiging te verkrijgen, zoodanige transactie te sluiten, welke echter eerst dan gevolg zou hebben, wanneer de uitvoering van het plan zou verzekerd zijn. Het voorstel van den raad, in dien geest luidende, is door alle tegenwoordige stemgeregtigden, uitbrengende 74 stemmen en vertegenwoordigende een kapitaal van ruim *f* 3,000,000, eenparig aangenomen.

ROTTERDAM, den 23 Junij.

Men verneemt, dat gisteren bij den raad der stad behandeld is geworden, of het dit jaar al of niet alhier kermis zijn zoude, en dat, na veel voor en tegen, door de meerderheid besloten is de kermis niet te laten doorgaan, doch dat daarentegen eenige volksvermaken zullen worden daargesteld.

— Voortdurend trekt de plaats, alwaar de groote brand in de stoomfabrijk van den Heer *Tromp c. s.* heeft plaats gehad, veler aandacht, en dikwijls zijn er nog spuiten noodig, om de brandende stoffen, voornamelijk de suiker, in bedwang te houden. Opmerkelijk is het, hoe de suiker zich als vast ligchaam heeft gevormd, waardoor de onverbrande balken, van de boven verdiepingen ingevallen, zich zoodanig in dezelve hebben bevestigd, dat de zwaarste werktuigen noodig zijn, om deze er uit te rammen.

LEYDEN, den 19 Junij.

Curatoren van het Stolpiaansch Legaat aan de Hoogeschool alhier hebben besloten de volgende vraag uit te schrijven:

Argumentum teleologicum pro existentia Dei subjiciatur diligentissimae dijudicationi; d. i. *Men vraagt eene grondige beoordeeling van het teleologisch argument voor het bestaan van God.*

De prijs voor het antwoord, der bekrooning waardig gekeurd, is eene gouden medaille, ter waarde van twee honderd vijftig guldens, benevens honderd guldens aan geld; ook kan men, des verkiezende alles in geld bekomen.

De antwoorden moeten in het Latijn of Nederduitsch geschreven, met eene spreuk geteekend en met bijvoeging van een gesloten billet, hetwelk van buiten dezelfde spreuk en van binnen den naam en de woonplaats des Schrijvers bevat, vóór den 1 October 1850, vrachtvrij gezonden worden aan den Hoogleeraar *A. Rutgers*, thans Secretaris van bovengemeld Legaat.

GRONINGEN, den 21 Junij.

Onze hoogeschool heeft het verlies te betreuren van eenen der verdienstelijkste hoogleeraren. De Heer Mr. *Bartold Hendrik Lulofs*, die gedurende eene reeks van bijna vier en dertig jaren een van hare grootste sieraden is geweest, is gisteren avond, na een langdurig lijden, in den ouderdom van twee en zestig jaren, bezweken. In afwachting, dat elders een uitvoerig levensberigt van eene bevoegde hand hem eene meer waardige hulde zal toebrengen, deelen wij hier slechts enkele bijzonderheden omtrent hem mede.

De Heer *Lulofs* is den 17 Maart 1787, uit een deftig geslacht, te Zutphen geboren. Zijne eerste wetenschappelijke opleiding ontving hij op de Latijnsche school van zijne geboorteplaats, en, nadat hij zich daar voor het hooger onderwijs aan de Academie had voorbereid, begaf hij zich, ter beoefening der regtsgeleerdheid, naar de Hoogeschool te Groningen, waar hij in 1808 bevorderd werd tot doctor in de beide Regten, na de openlijke verdediging van eene dissertatie *over de vrijheid*. Na het einde van zijne academische loopbaan vestigde hij zich te Zutphen als advocaat en werd aldaar in 1811 tot substituut procureur aangesteld, welke betrekking hij ongeveer vier jaren lang heeft waargenomen. Intusschen had hij zich reeds eenen grooten naam verworven als gelukkig beoefenaar der letterkunde, met name der Nederduitsche taal en poëzij. Het eerst maakte hij zich als zoodanig gunstig bij het publiek bekend door de uitgave van de beschrijving eener reis, in 1808 met een vijftal vrienden in Duitschland gedaan, welke reisbeschrijving spoedig herdrukt werd en ook de eer had van in het Hoogduitsch te worden vertaald. Zijn roem als letterkundige werd echter vooral gevestigd, behalve door eenige andere gedichten, door dat hij in 1811 uitgaf *Louise, een landelijk gedicht, in drie Idyllen*, naar het Hoogduitsch van *Voss*. In de gedichten, die hij in dat tijdperk heeft vervaardigd, zoowel als in vele van latere dagteekening, treft men veel schoons aan, dat hem aanspraak geeft, om een echt dichter te worden genoemd.

In het jaar 1815 werd hij tot eene betrekking geroepen, in welke hij zich geheel aan de letteren kon toewijden, daar hij benoemd werd tot hoogleeraar aan de academie te Groningen, in de faculteit der bespiegelende wijsbegeerte en letteren, voor het vak der Nederlandsche letterkunde en welsprekenheid. Hij aanvaardde dezen post den 15 November van dat jaar met het houden van eene Nederduitsche redevoering, *Over de noodzakelijkheid van de beoefening der eigene taal en letterkunde voor de zelfstandigheid en den roem van eene natie.* Sedert dien tijd is hij met buitengemeenen ijver in zijn vak werkzaam geweest, gelijk blijkt uit de overgroote menigte van zijne uitgegevene werken, onder welke velen zijn van groote verdiensten, zoo als b. v. zijn laatste geschrift over de declamatie, waaraan door alle beoordeelaars de hoogste lof is toegezwaaid. Hij zelf muntte in de declamatie ook bijzonder uit. Allen, die hem gehoord hebben, vooral in de jaren, toen hij nog in zijne volle kracht was, spreken niet anders dan met bewondering over zijn heerlijk talent in dezen. Met dit talent heeft hij eenen grootstigen invloed geoefend op de verbetering der uiterlijke welsprekenheid, hetwelk bij velen van zijne leerlingen, vooral bij de kanselredenaars, merkbaar is. Voldig zijn de blijken, dat zijne groote verdiensten als geleerde en letterkundige algemeen werden erkend. Hij is niet slechts benoemd geworden tot ridder der order van den Nederlandschen Leeuw, maar ook tot lid van het Koninklijk Nederlandsch Instituut voor Kunsten en Wetenschappen, en zeker van alle letterkundige genootschappen in Nederland en van enkele buitenlandsche. Bij gelegenheid, dat zijn dertigjarig professoraat werd gevierd, benoemde hem de senaat van de Groningsche academie tot doctor in de letteren, *honoris causa*. Maar niet minder vereerend voor *Lulofs* is de hooge achting, welke door velen van de meest uitstekende leerlingen dezer hoogeschool, die sedert 1815 hier gestudeerd hebben, hem toegedragen wordt; niet minder vereerend ook dit, dat bij velen lust en liefde voor onze taal en letterkunde heeft ingeboezemd en tot eene gelukkige beoefening daarvan gevormd heeft. Moge zijne plaats door eenen even verdienstelijken opvolger worden vervuld!

— De *Agava Americana* of zoogenoemde *honderdjarige Aloë*, welker aanstaande bloeijing in den *Hortus* alhier vroeger gemeld is, *begint* thans de zijtakken en bloemen op haren bloemsteng te ontwikkelen, doch er zullen nog wel eenige dagen verloopen, eer de bloem geheel geopend is. Sedert den 17 Mei ll., toen de top der jonge bloemsteng op ruim 1 Ned. el hoogte, van den grond af gerekend, tusschen de punten der bovenste bladen zigtbaar werd, is zij tot heden toe bijna $3\frac{1}{2}$ Ned. el in de lengte toegenomen, zoodat zij thans $4\frac{1}{2}$ Ned. el hoog is, en het daartoe van boven geopend dak der oranjerie bereikt heeft.

HEERENVEEN, den 22 Junij.

De aangekondigde harddraverijen te *Terbandsterschans*, ter herinnering aan den roemrijken veldslag bij Waterloo, hebben op den 18 en 19 dezer plaats gehad.

Voor den eersten wedstrijd, waarbij eene sierlijk bewerkte zilveren fruitmand als prijs was uitgeloofd, waren ingeschreven 14 paarden, en werd de prijs behaald door het paard van den heer *J. Gaarkeuken*, te Dragten, bereden door *Rinze Reitsma*. Om den tweeden prijs, bestaande in een brillante zilveren tafelschuijer en dito blikje, hebben 10 paarden gedongen en elkander den tege betwist, tot dat eindelijk het paard, *Afke*, behoorende aan den heer *P. H. Bijlkema*, te Oldeboorn, en door den eigenaar bereden wordende, den prijs behaalde. Aan de derde draverij hebben 8 paarden deel genomen en is de prijs gewonnen door het paard, *'t Haasje*, van den heer *M. D. Anema*, te Ried, bereden door *H. Wiebenga*. Deze prijs bestond in een zwaar en fraai zilveren schenkblad, waarin het afbeeldsel van het in Europa meest beroemde harddraverspaard *Malle Jan*, keurig was gegraveerd.

Deze harddraverijen, die ook door Z. M. onzen geëerbiedigden Koning zijn ondersteund geworden, zijn in de beste orde en tot veler genoegen afgeloopen. Het schoonste weder heeft dit nationaal volksfeest begunstigd, hetwelk door eene groote menigte toeschouwers is bijgewoond, en koestert men voorzeker den wensch, dat den altijd zoo gedenkwaardigen achttienden Junij door een dergelijk feest moge worden herdacht, en alzoo steeds eene dankbare hulde gebragt worde aan de roemrijke daden van onzen ontslapenen Vorst, Koning *Willem II*, welke op dien dag zulke voortreffelijke lauweren plukte en aan het Vaderland onschatbare diensten bewees.

FERWERD, den 23 Junij.

Er hebben in den loop dezer week twee harddraverijen in onze Grietenij plaats gehad: de eerste op Maandag te Blija, en de tweede op Donderdag, te Hallum. De prijs in eerstgenoemd dorp, bestaande uit een paar fraaije hoofdstellen met toomen, werd, uit een achttal paarden, behaald door het zwart ruinpaard van *Pieter Watzes Hoogland*, te Hogebeintum, bereden door zijnen zoon.

Een negental, meest bekende harddravers, dong te Hallum naar den uitgeloofden prijs van vijf tienguldenstukken, welke behaald werd door het zwart ruinpaard van den, bij harddraverijen reeds jaren lang bekenden heer, *Cornelis Johannes Hoekstra* van Jelsum, door hem zelven bereden. Een groot aantal vlaggen versierde de harddraversbaan, en gaf aan het geheel een feestelijk aanzien. Een drietal opgeslagen tenten noodigden den vermoeiden toeschouwers, die in aanzienlijken getale, ook van elders, waren opgekomen, tot rust en het nemen van allerhande verkwikkingen, uit, terwijl het feest aanmerkelijk werd opgeluisterd door het aldaar bestaand harmonie-gezelschap, hetwelk bij tusschenpoozen het gehoor der aanwezigen door hunne aangename accoorden streelde.

Na afloop der harddraverij vereenigden allen zich in de Herberg van *M. de Beer*, alwaar de avond in gepaste vrolijkheid, tot ieders genoegen, werd doorgebragt; terwijl ook dáár het harmonie-gezelschap niet weinig heeft toegebragt om het feest luister bij te zetten.

LEEUWARDEN, den 25 Junij.

Z. M. heeft den heer Mr. *T. M. Wentholt*, thans procureur te Heerenveen, benoemd tot griffier van het kantongeregt te Harlingen.

— Bij Koninklijk besluit van 14 Junij zijn, tot vereenvoudiging in het beheer van 's Rijks directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen, opgeheven de arrondissements-directien: te Eindhoven, Zutphen, Dordrecht, Alkmaar, Sneek en Roermond; welke zijn vereenigd als volgt: Eindhoven met 's Hertogenbosch, Zutphen met Arnhem, Dordrecht met Rotterdam, Alkmaar met Hoorn, Sneek met Leeuwarden, Roermond met Maastricht.

Bij hetzelfde besluit zijn: 1°. benoemd tot arrondissements-directeurs der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen: te 's Gravenhage, jhr. *O. van den Santheuvel*, thans te Maastricht; te Hoorn, de heer *G. P. van Vladeracken*, thans te Alkmaar; te Zwolle, de heer mr. *A. C. H. Backer*, thans te Leeuwarden; te Leeuwarden, de heer *G. D. Simon*, thans te Sneek, en te Maastricht, de heer *F. J. van Goor*, thans te Roermond; — 2°. in dezelfde betrekking *bevestigd*, als: te 's Hertogenbosch, de heer *J. J. van Haas van Portingen*; te Breda, de heer *P. L. Hoppenbrouwers*; te Arnhem, de heer *C. C. van Vloten*; te Nijmegen, de heer *J. H. de Ranitz*; te Rotterdam, de heer *H. A. Verniers van der Loeff*; te Amsterdam, de heer *N. J. Robbe*; te Middelburg, de heer *H. Kuijper Gz.*; te Utrecht, de heer *L. G. Bouricius*; te Groningen, de heer *H. A. Kooman*; te Assen, de heer *N. G. Servatius*.

— Bij besluit van den 19 Junij jl., no. 126, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, op het daartoe door hem gedaan verzoek, eervol ontslag te verleenen aan den Heer *G. Land*, als tweeden luitenant bij de dienstdoende schutterij te Franeker; — zoo mede bij de rustende schutterij in deze provincie te benoemen:

1ste afdeeling 1ste bataillon, tot officier van gezondheid 2de klasse de heer dr. *J. A. Rijkens*;

2de bataillon, tot officier van gezondheid 2de klasse de heer dr. *C. J. van der Leij*;

tot officier van gezondheid 3de klasse de heer *D. van Ruth Lanckamp van Harinxma*, thans schutter;

3de bataillon, tot officier van gezondheid 3de klasse de heer dr. *Y. R. Wijbelingh*;

2de afdeeling 1ste bataillon, tot officier van gezondheid 2de klasse de heer dr. *J. Lunsingh Tonckens*, thans 1ste luitenant bij de 5de compagnie van het bataillon;

3de afdeeling 1ste bataillon, tot officier van gezondheid 2de klasse de heer *P. W. G. J. Outhuijs*, thans 2de luitenant bij de 4de compagnie van het bataillon, en

— Bij besluit van denzelfden datum, no. 129, heeft Z. M. benoemd, tot gecommitteerde bij het dijks-bestuur van den polder het Workumer Nieuwland, de heer *J. T. van der Brug*.

— De gemeente-besturen van Vlissingen, Kolijnsplaat en Schiedam hebben bekend gemaakt, de beide eerste uithoofde van de naderende, het laatste wegens de bestaande cholera, dat de kermissen in die plaatsen ditmaal niet zullen worden gehouden, of uitgesteld zijn.

MENGELWERK.

Het Braken enz. van het Vlas.

Door den Heer C. Mertens, te Gheel, provincie Antwerpen, is eene nieuwe hem uitgevondene wijze om het vlas machinaal te braken, in Ierland

[illegible] gebragt. Eene dusdanige machine levert per dag ongeveer 600 ponden gebraakt vlas, of een pond iedere minuut (de werkuren op 10 per dag gerekend.) Dezelve wordt bestuurd door 15 meisjes of kleine jongens, waardoor de kosten van den handarbeid zeer gering zijn; het werk is even volmaakt en goed als dat van de beste werklieden; de gevorderde kracht is ongeveer die van 3 paardenkrachten. De prijs van eene Braak- en Pletmachine met derzelver aanhoorigheden is fr. 2000 (*f* 950.)

Ook eene nieuwe wijze van roting wordt door dezen bekwamen industrieel medegedeeld: door de nieuwe wijze van roting door stoom in warm water, is het vlas in 60 uren geheel geroot, en in de lucht gedroogd zijnde voor de braak gereed. — Voor werkhuizen en andere armen-inrigtingen in dit Gewest verdient het medegedeelde aanbeveling, te meer, daar de vlasbewerking gedurende den winter zoo aanbevelenswaardig is.

H.

Kort Overzigt van de Weêrsgesteldheid

GEDURENDE HET JAAR 1848.

Medegedeeld door J. J. BRUINSMA, te Leeuwarden.

(*Vervolg en slot van no.* 49.)

De *Thermometer* wees in het eerste gedeelte dezer maand, van 40° tot 50° en later van 20° tot 30°, de hoogste stand was op den 8sten 52°, de laagste op den 30ste 19°, de middelbare temperatuur 36°4.

De *Wind* was in het begin der maand Z.-West, en daarna Z.-Oost.

De *Boezemwaterstand* bereikte gedurende deze maand hare grootste hoogte en bedroeg gemiddeld 53,61 Ned. dm., de hoogste stand was op den 20sten met Oosten wind 66 Ned. dm., de laagste met Zuidelijke wind op den 8sten 51 Ned. dm.

De slotsommen van de waarnemingen, over de weêrsgesteldheid, gedurende het jaar 1848, zijn de volgende:

BAROMETER.

De Gemiddelde Barometerstand over het geheele jaar uit alle waarnemingen berekend, bedroeg 759,07mm., gevolgelijk lager dan in 1840—42—43—47, en hooger dan in 1838—39—41—44—45—46.

De hoogst gemiddelde standen der maandelijksche waarnemingen vielen voor in Januarij = 763,55mm., in Mei = 764,82mm. en December = 763,72mm.

De laagste daarentegen in Februarij = 752,79mm. en Maart = 752,81mm.

De absoluut hoogste stand, over het geheele jaar is waargenomen op den 21 December = 779,20mm. Van 1838 tot 1848, nam men slechts in de jaren 1840 en 1846 eene absoluut hoogeren stand waar.

De absoluut laagste stand had plaats op den 12 Maart = 728,19mm., deze stand is eenigzins hooger dan in de jaren 1843—47, en lager dan in de overigen tot 1848.

THERMOMETER.

De middelbare Temperatuur gedurende het geheele jaar bedroeg 49°,30, welke stand overeenkomt met 1840, dezelve was intusschen hooger dan in 1838 en 1847, en lager dan in de overige jaren.

De warmste maanden waren: *Augustus* 60°,6, *Junij* 62°,3 en *Julij* 63°,1, de koudste: *Januarij* 23°,2, *December* 36°,4 en *Februarij* 38°,8.

De gemiddelde zomer-temperatuur, bedroeg 60°,0.
» » winter » » 31°,5.

De absoluut hoogste stand, over het geheele jaar viel voor, op den 7 Julij 81°; de laagste op den 28 Januarij 4°.

Op 42 dagen heeft het gedurende het jaar 1848 gevroren, waaronder ook enkele zomer-nachtvorsten zijn begrepen.

WINDSTREEK.

De Hoofdwindstreek was Westelijk, en meer ten Zuiden dan ten Noorden; hevige stormen hebben er slechts weinige gewoed, terwijl tevens het aantal dagen van harde wind en gewone koelte betrekkelijk geringer waren dan in vorige jaren.

Waterachtige en vurige Verhevelingen. Alhoewel er in de maanden Mei en Junij, zeer veel Heidevelden zijn verbrand, zoo heeft men gedurende bovengemelden tijd, de gewone Heidebrand of Veendamp, in deze Provincie, nagenoeg niet waargenomen, waarvoor evenwel eene zeer gegronde rede bestaat. Slechts tot den 8 Mei, woei namelijk de wind, uit het Noord- en Zuid-Oosten; terwijl men daarna, tot aan het einde der maand Junij, volstrekt geene Oostelijke Wind waarnam. De stinkende rook konde ons derhalve niet bereiken, maar dreef in eene Noord-Oostelijke rigting voort. Op den 30 Julij viel er eene bijzondere zware mist, en overigens nam men 17 nevelachtige dagen waar. Het Noorderlicht vertoonde zich vijfmaal, en was schitterend op den 17 November.

BOEZEMWATERSTAND.

De stand van het Boezem of Binnenwater was gedurende het jaar gemiddeld 31,73 Ned. dm. De gemiddelde hoogste stand per maand viel voor in November 50,90.; December 53,61 en Maart 54,60 Ned. dm.

De gemiddelde laagste stand in de maanden Julij 6,2° en Junij 10,10 Ned. dm.

De absoluut hoogste stand was op den 20 December † 66,00 Ned. dm., de laagste op den 21 Julij — 2,00 Ned. dm.

BAROMETER à 0°.C.

Gemiddelde Stand.

Maanden.	Voormidd. 8 uur.	Namidd. 2 uur.	Avonds 8 uur.	Geheele maand.	Hoogste stand.	Laagste stand.
Januarij	763,66mm.	763,50mm.	763,52mm.	763,55mm.	772,70mm.	748,94mm.
Februarij	52,73	52,61	52,65	52,79	70,79	30,05
Maart	52,68	52,34	53,41	52,81	67,10	28,19
April	54,64	54,86	54,95	54,82	66,78	45,07
Mei	64,50	64,40	64,25	64,38	70,90	46,69
Junij	57,66	57,69	57,68	57,66	65,30	46,08
Julij	61,02	61,12	61,34	61,16	72,69	49,08
Augustus	58,43	58,77	58,86	58,69	64,45	49,02
Semtember	62,28	62,24	62,70	62,39	73,52	51,22
October	59,19	58,75	58,85	58,93	69,08	41,32
November	58,21	58,13	58,23	58.19	72,72	46,59
December	63,69	63,71	63,76	63,72	79,20	40,54

Voormiddag 8 uur 759,02mm. 's Avonds 8 uur 759,18mm.
Namiddag 2 uur 759,01mm. Gedurende het geheele jaar 759,07mm.
Hoogste stand den 21 December voormiddags 8 uur 779,20mm.
Laagste stand den 12 Maart voormiddags 8 uur 728,19mm.
De *Barometer* is 2,85 Ned. el boven Zomerpeil verheven.

THERMOMETER Fahr.

Middelbare Temperatuur.

Maanden.	Voormidd. 8 uur.	Namidd. 2 uur.	Avonds 8 uur.	Geheele maand.	Hoogste stand.	Laagste stand.
Januarij	21°,1	25°,2	23°,4	23°,2	37°	4°
Februarij	38°,2	41°,1	38°,5	38°,8	48°	32°
Maart	42°,1	46°,7	42°,8	43°,5	64°	32°
April	48°,5	53°,9	46°,9	49°,8	68°	40°
Mei	57°,3	65°,2	56°,1	59°,5	75°	46°
Junij	60°,1	66°,8	60°,1	62°,3	79°	52°
Julij	61°,4	67°,0	61°,0	63°,1	81°	54°
Augustus	58°,5	65°,0	58°,4	60°,6	73°	52°
September	56°,0	62°,1	55°,4	57°,8	72°	47°
October	51°,9	56°,2	51°,2	53°,1	[illegible]	40°
November	41°,7	45°,0	41°,4	[illegible]	52°	[illegible]
December	35°,3	37°,9	35°,9	[illegible]	[illegible]	19°

[illegible]midd. 8 uur 47°,67 Avonds 8 uur [illegible] 47°,[illegible]
[illegible] 2 uur 52°,65 Gedurende het geheele jaar [illegible]
[illegible] stand den 7 Julij [illegible]
[illegible]

GEMIDDELDE TEMPERATUUR.

Van de Winter- en Zomermaanden, gedurende de Jaren 1838 tot en met 1848.

Maanden	1838	1839	1840	1841	1842	1843	1844	1845	1846	1847	1848
Januarij	22°,6	34°,5	36°,7	32°,4	30°,3	36°,8	34°,7	33°,9	38°,9	28°,4	21°,1
Februarij	30°,8	36°,2	37°,0	29°,4	37°,6	36°,5	33°,2	27°,5	42°,7	33°,6	38°,2
December	35°.6	37°,5	27 ,8	40°,5	40°,2	42°,8	25°,7	38°,8	29°,2	33°,7	35°,3
Gemiddeld	29°,7	36°,1	33°,8	34°,1	36°,0	38°,7	31°,2	33°,4	36°,9	31°,9	31°,5
Junij	63°,0	61°,8	61°,4	61°,7	63°,3	59°,2	60°,6	65°,7	68°,2	61°,3	60°,1
Julij	66°,6	68°,4	61°,9	60°,4	64°,4	62°,7	60°.8	65°,5	68°,2	67°,9	61°,4
Augustus	62°,8	62°,4	65°,1	59°,1	74°,1	66°,0	59°,0	61°,2	71°,3	66°,8	58°,5
Gemiddeld	64°,1	64°,2	62°,8	60°,4	67°,3	62°,6	60°,1	64°,1	69°,2	65°,3	60°,0
Gemiddeld der zes maanden	46°,9	50°,1	48°,8	47°,2	51°,6	50°,6	45°,6	48°,7	53°,0	48°,6	45°,8

STAND van het BOEZEMWATER.

Boven en onder het Zomerpeil, opgegeven in Ned. duimen.

Maanden.	Gemiddelde stand.	Hoofd Windstr.	Hoogste stand.	Datum.	Windstreek.	Laagste stand.	Datum.	Windstreek.
Januarij	† 31,50	Oost	† 35	1ste	Oost	† 28	26ste	O-N-O
Februarij	47,20	Z-West	55	15de	West	32	1ste	Noord
Maart	54,60	Zuid	60	13de	Zuid	46	31ste	Zuid
April	40,80	Noord	46	1ste	Zuid	34	26ste	Noord
Mei	18,97	N-West	33	1ste	N-Oost	11	27ste	Noord
Junij	10,10	West	15	3de	Z-Z-West	3	28ste	West
Julij	6,20	West	9	2de	N-West	— 2	21ste	West
Augustus	21,35	Z-West	29	10de	Z-West	† 6	2de	Z-West
September	17,90	N-Oost	22	11de	N-N-West	13	26ste	Oost
October	27,71	Z-Oost	40	28ste	Zuid	13	10de	West
November	50,90	Z West	62	23ste	Zuid	39	2de	West
December	53,61	Z-Oost	66	20ste	Oost	51	8ste	Zuid

Gemiddelde stand gedurende het geheele jaar . . † 31,73 Ned. duimen.
Hoogste stand den 20 December . . . . † 66,00 ————
Laagste stand den 21 Julij . . . . - 2.00 ————
Peilschaal in het Kanaal tegen over het Gouvernementshuis te Leeuwarden.

WAARGENOMENE WINDSTREKEN.

WINDSTREEK.	Voormidd. 8 uur.	Namidd. 2 uur.	WINDSTREEK.	Voormidd. 8 uur.	Namidd. 2 uur.
NOORD	46	41	ZUID	62	60
N. N. OOST	8	6	Z. Z. WEST	25	26
N. OOST	10	12	Z. WEST	31	27
O. N. OOST	13	15	W. Z. WEST	14	12
OOST	40	40	WEST	59	62
O. Z. OOST	5	3	W. N. WEST	8	6
Z. OOST	12	14	N. WEST	16	19
Z. Z. OOST	5	6	N. N. WEST	12	17

Tusschen Zuid en West (vlak West daaronder begrepen) 256
———— Noord en West —— Noord ———————— 165
———— Noord en Oost —— Oost ———————— 144
———— Zuid en Oost —— Zuid ———————— 167

De Windwaarnemingen zijn gedaan volgens de Windwijzer op de Nieuwe Toren, volgens de 16 Windstreken.

WAARNEMINGEN OMTRENT DE WEERSGESTELDHEID.

Schoon weder .	119	Zeedamp	2	Harde wind . .	19
Goed weder . .	101	Hagel	25	Wind	38
Stortregen . .	22	Sneeuw	7	Vorst	42
Regen	116	Onweder	17	Noorderlicht . .	5
Mist	17	Storm	5	Heidebrand . .	

GEMIDDELDE HOOGSTE en LAAGSTE STANDEN

van den Barometer en Thermometer,

gedurende de jongst verloopene elf jaren.

	Barometer à 0.°C.			Thermometer Fahr.		
Jaren.	Gemiddelde stand.	Hoogste stand.	Laagste stand.	Gemiddelde stand.	Hoogste stand.	Laagste stand.
1838	758,66mm	774,20mm	734,60mm	49°,0	85°,8	-3°,5
1839	59,02	73,60	30,80	50°,1	89°,8	†24°,0
1840	61,01	82,20	32,95	49°,3	76°,2	12°,2
1841	57,86	75,44	33,33	49°,6	81°,4	8°,6
1842	61,84	76,57	34,03	50°,7	86°,4	19°,4
1843	59,62	77,00	24,31	49°,6	84°,0	26°,0
1844	59,39	76,77	29,23	47°,6	80°,0	13°,0
1845	58,73	77,20	31,21	47°,9	86°,0	1°,5
1846	59,22	80,50	32,51	52°,1	90°,0	11°.0
1847	60,61	75,67	26,46	48°,7	86°,0	11°,0
1848	59,07	79,20	28,19	49°,3	81°,0	4°,0
Gemidd.	59,55	77,12	30,69	49°,4	82°,2	11°,7

OLDEBOORN, den 21 Junij 1849. Heden overleed tot mijne diepe droefheid, in den ouderdom van 53 jaren en 8 maanden, mijn geliefde Echtgenoot, WIJBE JANS LOJENGA, in leven Koopman alhier. — Ik verlies in hem met wien ik vijf jaren mogt vereenigd zijn, een groote steun en troost, en zijne Kinderen uit een vorig huwelijk een zorgdragend Vader. — De hoop echter dat hij van zijn lijden verlost, een beter leven is ingegaan, doet ons in Gods wil berusten.

IJ. M. BAKKER,
Wed. W. J. LOJENGA.

Mede namens Kinderen en Behuwkinderen.

Vrienden en Bekenden gelieven deze algemeene als bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Heden overleed alhier, na een langzaam verval van krachten, mijne waarde Behuwdzuster GEERTJE LUITZENS WASSENAAR, in den ouderdom van 70 jaren en ruim 9 maanden.

Dronrijp, den 21 Junij 1849. TIETE HAIJES WESTERVELD.

*** Heden overleed mijne geliefde Echtgenoot SIJTSKE JANS KUPERUS, in den ouderdom van circa 24 jaren, waarvan ik slechts vijf jaren met haar in eene genoegelijke echtvereeniging mogt doorbrengen, mij nalatende drie Kinderen.

Zuidhoek onder Lieve Vrouwen-Parochie, den 21 Junij 1849. KLAAS WIJBRANDI.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 19 tot en met den 25 Junij 1849 aangegeven: 12 Geboren. 9 Overleden. 2 Huwelijken.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER en KAAS*, den 22 Junij 1849, aan de Waag te Leeuwarden:

PRIJS.	AANVOER.
BOTER *f* 32,00.	1192/4 244/8 en 144/16 vaten.
KAAS *f* 13,00 à *f* 18,00.	8515 Ned. ponden.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 23 Junij 1849.

NEDERLAND.				Gebl.
Werk. Schuld	$2\frac{1}{2}$ pCt.	$49\frac{3}{4}$	$50\frac{1}{4}$	$49\frac{15}{16}$
Dito dito ..	3 »	$58\frac{1}{4}$	$58\frac{3}{4}$	$58\frac{1}{2}$
Dito dito ...	4 »	$76\frac{1}{2}$	77	$76\frac{7}{8}$
Amort.-Synd.	$3\frac{1}{2}$ »			
Handel-Maats.	$4\frac{1}{2}$ »	$146\frac{3}{4}$	$147\frac{1}{4}$	147
FRANKRIJK.				
Certific.......	3 pCt.	$50\frac{1}{2}$	$50\frac{5}{8}$	$50\frac{3}{8}$
SPANJE.				
Leen. *Ard.* v. 85 £	5 pCt.	$11\frac{3}{4}$	12	$11\frac{7}{8}$
» » v. 510 £	5 »	$11\frac{3}{4}$	12	$11\frac{13}{16}$
» onb. Stukk.	5 »			
»	3 »			
» Binnenl. à 6/m	3 »	$24\frac{1}{4}$	$24\frac{3}{4}$	$24\frac{9}{16}$
Ardoin Coupon.....	»	$7\frac{1}{2}$	$8\frac{1}{4}$	
PORTUGAL.				
Te Londen 5 (nu 4)	pCt.	27	$27\frac{1}{2}$	$27\frac{1}{4}$
»	4 »	$28\frac{1}{4}$	$28\frac{3}{4}$	$28\frac{1}{2}$

RUSLAND.				Gebl.
Ob. bij *H.* 1798/1816	5 pCt.	$101\frac{1}{2}$	102	$101\frac{3}{4}$
dito dito 1828/1829	5 »	101	$101\frac{1}{2}$	$101\frac{1}{4}$
Dito bij dito..	4 »	83	$83\frac{1}{4}$	$83\frac{1}{8}$
Dito bij *Stiegl.*	4 »	82	$82\frac{1}{2}$	$82\frac{1}{4}$
OOSTENRIJK.				
Metaliek....	5 pCt.	69	$69\frac{1}{2}$	$69\frac{1}{8}$
» 1847...	$2\frac{1}{2}$ »	37	$37\frac{1}{2}$	$37\frac{1}{4}$
» oude...	$2\frac{1}{2}$ »			
AMERIKA.				
Bank-Actien V. Staten		$3\frac{3}{4}$	$4\frac{1}{4}$	$4\frac{1}{16}$
Braz. 1824..........				
» £ 200.........				
Peru..........	4 pCt.			
Grenada..........		16	17	
Mexico..........		$25\frac{3}{4}$	$26\frac{1}{4}$	26
Venezuela..........				

De handel van heden was over het algemeen onbeduidend, zijnde de prijzen nagenoeg als gisteren.

Zondag 24 Junij.

Integralen $50\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$, $\frac{3}{8}$. 4 pCts. 77, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$. Belg. bij Rothschild $2\frac{1}{2}$ pCt. $48\frac{1}{2}$. Sp. Binnenl. 3 pCt. $24\frac{5}{8}$. Fransche Oblig. 3 pCt. 51, $50\frac{7}{8}$, 51. Bl. Grieken v. £ 100 $3\frac{3}{4}$.

De stemming was heden over het algemeen gunstig. Bijzonder gewild waren Integralen en Holl. 4 pCts.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEEUWARDEN, maken bij deze bekend, dat de JAARMARKT zal beginnen op Woensdag den 11 Julij 1849, — dat alle Kooplieden en Kramers welke dezelve met Kramen of Disschen verlangen bij te wonen, zich tijdig, vóór den aanvang der Kermis, in persoon of met vrachtvrije brieven aan den Heer Commissaris van Policie hebben aan te melden, ten einde de plaatsen naar behooren zullen kunnen worden geregeld.

Dat op Maandag den 16 daaraanvolgende zal worden Verharddraafd:

EENE FRAAIJE *ZILVEREN KOFFIJVAAS* TOT PRIJS, en
EENE *DITO TAFEL-TABAKSDOOS* TOT PREMIE,

door Paarden tot genoegen van Heeren Keurmeesters en welke alhier geenen Prijs, bij gelegenheid der Jaarmarkt aangeboden, hebben gewonnen. De inschrijving zal geschieden op het Stadshuis, ten zelfden dage, des voormiddags te 10 ure, en de monstering te 11 ure precies; zullende diegenen, welke niet ten bepaalden tijde tegenwoordig zijn, van de mededinging zijn verstoken.

De Harddraverij zal beginnen des namiddags te half drie ure.

Leeuwarden, den 25 Junij 1849.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
VAN BOELENS.
Ter ordonnantie van dezelven,
M. S. DE WAL.

GRIETMAN EN ASSESSOREN VAN HEMELUMER OLDEPHAERT EN NOORDWOLDE, roepen ten verzoeke van de betrokken Kerkvoogden bij deze de Hervormde Floreenpligtigen op, van de onderstaande dorpen, als die van:

Molkwerum, op Woensdag den 27 Junij 1849, des voormiddags ten 9 ure, in de Kerk der Hervormden aldaar.

Warns en *Scharl*, op denzelfden dag, 's middags ten 12 ure, in de Kerk der Hervormden te Warns.

Nijega en *Elahuizen*, op Donderdag den 28 Junij 1849, des voormiddags ten 9 ure, in de Kerk te Nijega.

Oudega en *Kolderwolde*, op denzelfden dag, 's middags ten 12 ure, in de Kerk te Oudega.

Hemelum, *Mirns en Bakhuizen*, op Vrijdag den 29 Junij 1849, des voormiddags ten 11 ure, in de Kerk te Hemelum.

Koudum, op Zaturdag den 30 Junij 1849, des voormiddags ten 11 ure, in de Kerk aldaar, ten einde:

1°. De onderscheidene Kerkvoogdij-Rekeningen over 1848 op te nemen en bij welbevinding te sluiten, en

2°. De Begrootingen voor 1850 te onderzoeken en vast te stellen.

Koudum, den 18 Junij 1849.

Grietman en Assessoren voornoemd,
E. VAN ASBECK.
Ter ordonnantie van dezelven,
ALBARDA GERLSMA, *Secretaris.*

De Griffier J. J. HEEP, te Holwerd, zal, op Donderdag den 28 Junij 1849, des morgens ten 9 ure, in de Herberg te *Wierum*, tegen gereede betaling, presenteren te verkoopen:

1. 5 Balen KOFFIJ en ongeveer 2000 N. P. LOODWIT, meer en min nat, en door Zeewater beschadigd.
2. De TUIGAADJE van het verongelukt Tjalkschip *de Vrouw Antje*, voornamelijk bestaande in: 1 nieuw Grootzeil, 1 Breefok, 1 Kluiffok, 1 Bootzeil, 3 Ankers, 1 Zwaartouw en 1 Kabelketting, 1 nieuwe Lier, staand en loopend Want en Rondhout, 1 beste Boot en verdere Scheepsgoederen.

De Notaris T. ALMA, te Menaldum, zal, op Maandag den 2 Julij 1849, ten 8 ure op den avond, in de Herberg de Zon, bij *IJ. Bergsma* te Dronrijp, finaal presenteren te verkoopen:

Een stuk uitmuntend GUARDENIERSLAND, gelegen bij Dronrijp, Kadaster gemeente Dronrijp, sectie A, no. 374, ter grootte van 77 roede 70 el; in eigendom [illegible] *Johannes M. Terpstra* [illegible] het rispen der vruchten in 1849 te [illegible]; waarop geboden is de som van *f* 880.

[illegible] Woensdag den 27 Junij 1849 in het Logement [illegible], publiek aan te besteden: Het GRAVEN [illegible] 700 [illegible] lengte eener HOOFDWIJKE [illegible] Logement [illegible]

Publieke Verhuring van Bouw- en Greidlanden onder Witmarsum.

De Notaris LEDEBOER, te Bolsward, zal, op Zaturdag den 7 Julij 1849 (in plaats van op den 30 Junij) des voormiddags ten 11 ure, bij *Jan A. [illegible]linga*, te Witmarsum, publiek verhuren:

Ongeveer 23 bunder 19 roede 49 el BOUW- en GREIDLANDEN, benevens eene WONING, onder Witmarsum, en wel in 18 perceelen; behoorende aan het Stads Armenhuis te Bolsward, en zulks voor den tijd van 7 jaren.

Uit de hand te koop:

Het van ouds bekende LOGEMENT *HET KLOOSTER* genaamd, met de daarbij gelegene KOLFBAAN, staande bij de Bagijnebrug te Workum, met de achter gelegene twee stukjes uitmuntend GREIDLAND, groot 48 roede 80 el.

Te bevragen bij de Erven KLAAS VAN DER KAM en M. HOEKSTRA Jz., te Workum, en op den 12 November 1849 of vroeger te aanvaarden. Brieven franco.

Uit de hand te koop:

Beste AFBRAAK, van de Oosterpoort te Franeker, grootendeels bestaande in Klinkerts en geele Mop, graauwe en roode Drieling en kleine geele Steen. Te bevragen bij den Stads-Bouwmeester R. WIJBRANDUS, of bij B. STELLINGWERF, aan het Werk aldaar.

De Ondergeteekende, bij Besluit van Z. M. den Koning, dd. 9 Mei 1849, No. 100, benoemd zijnde tot NOTARIS te *Wommels*, in het Arrondissement Sneek, heeft de eer bij dezen te berigten, dat hij zich als zoodanig op bovengemelde standplaats heeft gevestigd, en de MINUTE ACTEN van zijne voorgangers, de Heeren: *H. Heppener*, *A. Haagsma*, *W. K. Hoekstra* en *H. W. v. d. Kolk*, allen te Wommels geresideerd hebbende, alsmede die gepasseerd voor den Heer Mr. *L. J. Huber*, voormaals Notaris te Dronrijp, in bewaring heeft overgenomen.

Wommels, 25 Junij 1849. G. ZANDSTRA.

I. J. DU SAAR, Apotheker te Harlingen, tevens eenen handel in WIJNEN, LIQUEUREN enz, begonnen hebbende, neemt de vrijheid zich bij een ieder vriendelijk aan te bevelen; belovende eene prompte en soliede behandeling.

Harlingen den 25 Junij 1849.

De Ondergeteekende door aankoop eigenaar geworden van het HUIS en AFFAIRE van den Heere S. SCHAAF VAN DER VEEN, aan de Voorstraat te Harlingen, neemt door deze de vrijheid bekend te maken, voornemens te zijn, zijne affaire in TABAK, SNUIF, SIGAREN, KOFFIJ en THEE, KRUIDENIERS- en VERFWAREN aanstaande Maandag den 25 Junij te openen, zich ten vriendelijksten in een ieders gunstig aandenken aanbevelende, hopende zich door eene solide en nette bediening het vertrouwen zijner geëerde stad- en landgenooten waardig te maken.

Harlingen, den 22 Junij 1849. N. C. SOMBEEK.

Eene zeer zware wonde,

genezen door de Pillen en Zalf van Holloway.

Uittreksel uit eenen brief van den heer *J. S. Mundy*, een aanzienlijk landbouwer te Kennington bij Oxford, gedagteekend den 31 Maart 1848. Aan den professor *Holloway.* — Mijnheer, op eene bewonderenswaardige wijze genezen zijnde door het gebruik van uwe Zalf, van eene zware wonde in de dij, waaraan ik sedert langen tijd was lijdende, zoo houde ik het voor mijnen pligt, u de spoedige en buitengewone uitwerkselen van uwe Zalf en Pillen bekend te maken, die ik in mijne bovengenoemde ongesteldheid heb ondervonden, en waartegen ik onderscheidene andere geneesmiddelen steeds vruchteloos had aangewend. Buiten en behalve het vooraangehaalde, kan ik u de verzekering geven, dat ik nog menigmaal de gelegenheid heb gehad, onder het getal mijner werklieden, getuige te zijn van de weldadige uitwerking uwer voorgenoemde geneesmiddelen.

(*Was get.*) J. S. MUNDY.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* 23,50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3.30, - 8,15, - 15,90, - 23,90.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; M. GAARBEEK, te Groningen; H. A. BINKSMA, te Harlingen; S. W. VISSER, te Lemmer; H. A. F. VAN GORCUM, te Assen; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

NIEUWE STOOMVAART

van *Harlingen* op *London*,

MET DE NIEUW GEBOUWDE NEDERLANDSCHE IJZEREN SCHROEF-STOOMBOOTEN DE GOUVERNEUR *VAN EWIJCK* en DE BURGEMEESTER *HUIDEKOPER*,

dewelke elken *Donderdag* morgen met het eerste getij beurtelings van *Harlingen* naar *London* zullen afgaan; hebbende uitmuntende inrigting tot vervoer van Vee in Stallen en tot lading van alle Goederen, en zijn ook van Kaasstelling voorzien, en zulks tot lager vracht als thans door de Engelsche Stoom- en Schroefboot wordt belast.

Adres bij de Ondergeteekenden, alwaar de Goederen moeten worden aangegeven, die des avonds vóór het vertrek aan boord moeten zijn, en zich zoo wel met den Verkoop als Expeditie zullen belasten, met belofte van eene prompte bediening.

De eerste afvaart zal zijn op *Donderdag* den 28 dezer met de Schroefboot de *Gouverneur van Ewijck*, Kapt. D. L. GEEST.

Harlingen, den 18 Junij 1849. I. & S. WIARDA.

Billardpartij te Harlingen,

Op ZATURDAG den 30 Junij 1849.

PRIJS: *Een brillant ZILVEREN TAFEL-INKTSTEL, ter waarde van veertig Guldens.*

De aangifte moet geschieden uiterlijk des voormiddags ten 10 ure, bij den Ondergeteekende, in het Koffijhuis *Rusland*, bij wien gedurende de Kermis zal worden gegeven: MUZIJK, ZANG- en DANSPARTIJ, waartoe hij zich vriendelijk in de gunst zijner Stadgenooten aanbeveelt.

W. F. SIMMER.

Een KLEERMAKERSKNECHT kan dadelijk werk bekomen bij F. F. VAN DIEPENBOS, te Makkum.

******** Bij G. T. N. SURINGAR, Boekhandelaar te Leeuwarden, zijn gedrukt en te bekomen de navolgende werken, mede verkrijgbaar bij alle solide Boekhandelaren in deze Provincie:

ZIELKUNDE,

BESCHOUWING VAN DEN MENSCH ALS BEZIELD WEZEN door Prof. [illegible] ROORDA. Gr. 8°. *f* 1,80.

LIEF EN LEED

IN DE EVANGELIE-BEDIENING. Gr. 8°. *f* 1,80.

Dezelfde heeft onlangs uitgegeven:

NAGELATEN LEERREDENEN

VAN

ABM. DES AMORIE VAN DER HOEVEN Jr., *voorafgegaan door eene Levens- en Karakterschets des Ontslapenen, van de hand zijns Vaders.* Met portret.

HET GELOOF IN JEZUS CHRISTUS

ons liefste onze kracht en onze rust ook in deze zorgvolle tijden. Vier [illegible] naar de behoefte des tijds, door Prof. L. G. PAREAU. Gr. [illegible]

[illegible] LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ [illegible]